

Όταν προσελήφθη στην θέση του γενικού διευθυντή στην περίφημη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Μεγάλης Μονής των Αθών, ένωσα για πρώτη φορά στον απλό και μετρημένο βίο μου τι ακριβώς σημαίνει η λέξη «ευτυχία». Εγώ, ένας απλός καθηγητής Ιστορίας της Λογοτεχνίας του επαρχιακού λυκείου της πόλης του Άρκαμτον και ερασιτέχνης κριτικός στο μικρής κυκλοφορίας λογοτεχνικό περιοδικό *Η οσία γραφή*, είχα επιτέλους βρει την εργασιακή απασχόληση που ονειρευόμουν. Μπορούσα να κερδίζω τα προς το ζην και ταυτοχρόνως να επιδίδομαι απερίσπαστος στην εκπλήρωση του μεγάλου ονείρου της ζωής μου: να τελειώσω το πρώτο μου βιβλίο με τον αρκετά εμπορικό, όπως πιστεύω, τίτλο *Εξομολογήσεις συγγραφέων*.

Εργαζόμουν πάνω στο έργο αυτό περισσότερο από μια πενταετία έχοντας αναλύσει και ταξινομήσει ένα τεράστιο υλικό, που θα ήταν αδύνατον να ελέγξω εάν δεν είχα την τύχη – ή την ατυχία – να ζω μόνος. Κυριολεκτικά μόνος.

Το Άρκαμτον είναι μια όμορφη πόλη βικτοριανής αρχι-

τεκτονικής, περικυκλωμένη από χαμηλά βουνά. Χάρη στα εντυπωσιακά κτίρια με τις πολύχρωμες προσόψεις, στα ανθοστόλιστα πάρκα και στις εξοχές της, αποτελεί σήμερα ένα σημαντικό τουριστικό κέντρο. Περισσότεροι από δύο εκατομμύρια τουρίστες επισκέπτονται κάθε χρόνο την περιοχή. Στις παρυφές της πόλης υπάρχει το στρατόπεδο ενός ιστορικού συντάγματος πεζικού του αμερικανικού στρατού, γνωστό για τη στρατιωτική του μπάντα. Τα καλοκαίρια κάτοικοι και επισκέπτες απολαμβάνουν στα πάρκα συναυλίες της Συμφωνικής Ορχήστρας της πόλης.

Κατοικώ σε ένα μικρό δίπατο σπίτι με κήπο, μακριά από το πολύβουο κέντρο, κοντά στην πανεπιστημιούπολη. Από την τζαμαρία της βεράντας του πρώτου ορόφου απολαμβάνω τη θέα του εξαιρετικού κάλλους κολεγίου μας.

Το μεγαλοπρεπές αυτό γοτθικό συγκρότημα βρίσκεται ανάμεσα σε μια πανέμορφη λίμνη με πεντακάθαρα νερά και σε ένα δάσος από πελώριους σφενδάμους που απλώνονται μέχρι τους κοντινούς λόφους. Πρόκειται για μια μαγευτική τοποθεσία που έχει εμπνεύσει – και συνεχίζει να εμπνέει – πολλούς από τους παλιούς αλλά και νέους φοιτητές του πανεπιστημίου μας. Αρκετά από τα παιδιά αυτά γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στις γειτονικές πολίχνες και προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές τάξεις και εθνικές πληθυσμιακές ομάδες.

Το γραφείο μου, στον πρώτο όροφο του σπιτιού, είναι στενό, αλλά έχω συνηθίσει πια να ακροβατώ, κινούμενος προσεκτικά ανάμεσα σε στοιβές βιβλίων με βιογραφίες με-

γάλων συγγραφέων και των σπουδαιότερων μυθιστορημάτων τους. Με αυτά εξερευνώ τη ζωή και τους χαρακτήρες των σημαντικών αυτών ανθρώπων, που επηρέασαν όχι μόνο την ιστορία της λογοτεχνίας, αλλά και την καθημερινή ζωή του σύγχρονου πολίτη. Διότι λογοτεχνία και καθημερινότητα είναι, ως γνωστόν, άρρηκτα συνδεδεμένες, όπως ο συγγραφέας με το έργο και τους ήρωες των σελίδων του, ακόμα και όταν τους απαρνιέται, πιστεύω. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι δεν είναι μόνο η τέχνη που μιμείται τη ζωή, κι ας λέει ο πολὺς Όσκαρ Ουάιλντ, αλλά και η ζωή την τέχνη. Υπενθυμίζω την περίπτωση του Μεγάλου Αλεξάνδρου ο οποίος, με είδωλό του τον μυθικό – χάρτινο – ήρωα Αχιλλέα, κατέκτησε σχεδόν ολόκληρο τον γνωστό τότε κόσμο και άλλαξε κυριολεκτικά τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων. Κινητήρια δύναμη του Μακεδόνα βασιλιά υπήρξε η ακόρεστη φιλοδοξία του, που όμως τρεφόταν αδιάκοπα από το αγαπημένο του βιβλίο, την *Ιλιάδα* του Ομήρου.

Τον Αλέξανδρο και τα κατορθώματά του είχε πρότυπο αργότερα ο Ιούλιος Καίσαρας αλλά και άλλοι Ρωμαίοι αυτοκράτορες, που εκστράτευσαν σε Ανατολή και Δύση, χωρίς να εξαιρούμε πολλούς ηγέτες του μεσαίωνα, αλλά και σύγχρονους. Επομένως, στη διαμόρφωση του σημερινού κόσμου σημαντικό μερίδιο έχει κι ένας τυφλός ποιητής, ο Όμηρος. Αναφέρω τον αρχαίο Έλληνα ως παράδειγμα, δε σκοπεύω όμως να επεκταθώ αφού δεν είναι η αρχαιότητα το αντικείμενο της εργασίας μου, αλλά η δυτική λογοτεχνία από τον 16ο αιώνα και μετά.

Κάθε διαφορετική – ή εθνική – λογοτεχνική παράδοση άλλωστε έχει τα έργα αναφοράς της, τους κλασικούς της συγγραφείς. Όπως είναι για την αρχαιοελληνική ο Όμηρος, για τη λατινική ο Βιργίλιος και για την αγγλοσαξονική ο Σαίξπηρ, έτσι και για την ισπανική λογοτεχνία είναι ο Θερβάντες με τον *Δον Κικώτη* του, για τη γερμανική ο Γκαίτε με τον *Φάουστ* του, για τη ρωσική ο Τολστόι με το *Πόλεμος και Ειρήνη* και ο Ντοστογιέφσκι με τους *Αδελφούς Καραμαζόφ*. Και βέβαια είναι αμέτρητοι οι συγγραφείς που επηρέασαν με τη σειρά τους, θετικά ή αρνητικά, όχι μόνο τις ζωές ανθρώπων, αλλά και ολόκληρα κοινωνικά κινήματα. Ας σκεφτούμε τον Γκαίτε και τον νεαρό Βέρθερο – πόσοι ερωτευμένοι δεν τον ακολούθησαν στην αυτοχειρία; –, όπως έκαναν πολλοί νέοι έχοντας στο νου το *Ρωμαίος και Ιουλιέτα* του Σαίξπηρ – που είχε στο νου του το *Θίσβη και Πύραμος* του Οβίδιου, ή *Τα καθ' Ηρώ και Λεάνδρον* του Μουσαίου. Ξεχάμαμε πόσους *Μπελ Αμί*, πόσους αριβίστες σαν τον *Φιλαράκο* του Μοπασάν έχουμε αναγνωρίσει γύρω μας, ή τους ήρωες της μπιτ γενιάς που επηρέασαν τις προσωπικότητες και τις ζωές αμέτρητων ανθρώπων, δημιουργώντας το κίνημα των χίπς αλλά και του πανκ;

Ο κατάλογος δεν έχει τελειωμό. Η κρυφή δύναμη της λογοτεχνίας, δηλαδή των συγγραφέων, είναι η κατασκευή χαρακτήρων, που ενώ δεν υπήρχαν (ή αν υπήρχαν ήταν ομιχλώδεις, αδιευκρίνιστοι και, τέλος πάντων, ακαθόριστοι), μέχρι τη στιγμή που τυπώθηκαν στο χαρτί, τους βλέπουμε αργότερα έκπληκτοι να κυκλοφορούν ανάμεσά μας. Και αν

υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που θεωρούν ότι οι συγγραφείς και η λογοτεχνία παράγουν λέξεις, λέξεις, μόνο λέξεις και τίποτε άλλο εκτός από λέξεις, απλώς τους διαφεύγει ένα σημαντικό μέρος της πραγματικότητας, πιστευώ.

Ο άνθρωπος που με προσέλαβε ήταν ο Άλεξ Μπράουν τζούνιορ, μεγαλομέτοχος και διευθύνων σύμβουλος της πετρελαϊκής πολυεθνικής Oil Spar Co, ένας άνθρωπος αγέλαστος, λιγομίλητος και μυστικοπαθής. Η εταιρία του έθεσε υπό την προστασία της τη Βιβλιοθήκη της Μεγάλης Μονής, όταν κατέρρευσαν τα έσοδα της δημοτικής αρχής και δεν μπορούσε να αντέξει άλλο αυτό το οικονομικό βάρος.

Πρέπει να δηλώσω ότι ο ενθουσιασμός μου ήταν τέτοιος ώστε ουδόλως με είχε απασχολήσει το αλλόκοτο και αναπάντεχο τέλος του προηγούμενου αρχιβιβλιοθηκάρου: βρήκε το θάνατο θαμμένος κάτω από ένα σωρό μιας σπάνιας συλλεκτικής σειράς χρυσόδετων τόμων με τα άπαντα Ρώσων συγγραφέων. Τα χτυπήματα που έστειλαν τον άτυχο συνάδελφο στον άλλο κόσμο έλαβαν χώρα στο πρώτο υπόγειο – όπου φυλάσσονται τα σπάνια βιβλία – και προήλθαν από τους τόμους που περιείχαν έργα των Ντοστογιέφσκι, Τολστόι, Γκόγκολ, Τουργκένιεφ και Μπουλγκάκοφ. Τη χαριστική βολή φαίνεται πως έδωσε ο τρίτος τόμος της σειράς, συγκεκριμένα εκείνος που περιείχε τους *Αδελφούς Καραμαζόφ*, *Το υπόγειο* και τον *Ηλίθιο* του Ντοστογιέφσκι. Το βαρύ αυτό ογκώδες βιβλίο, πέφτοντας από ύψος περίπου τεσσάρων μέτρων, χτύπησε με την κάτω μυτερή γωνία το πίσω μέρος του κρανίου του, προκαλώντας κακώσεις που συνοδεύτηκαν από

εγκεφαλική αιμορραγία, με αποτέλεσμα το θάνατό του. Ουδείς γνωρίζει, μέχρι και σήμερα, αν το γεγονός ήταν τυχαίο ή όχι, πάντως ο πεσμένος στο πάτωμα μοιραίος τόμος ήταν ανοιγμένος στην πρώτη σελίδα του *Ηλίθιου*.

Αυτό που σκέφτηκα τότε ήταν ότι ο άνθρωπος που αντικατέστησα βρέθηκε στο λάθος σημείο τη λάθος στιγμή, όμως το εγγύς μέλλον άρχισε να με ειρωνεύεται, όταν ένα δεύτερο ατύχημα προκάλεσε το θάνατο της, μάλλον απρόσεκτης, όπως αρχικά πίστεψα, σαραντάχρονης Πολωνέζας καθαρίστριας η οποία καταπλακώθηκε από τη βαριά μαονένια βιβλιοθήκη στο δεύτερο υπόγειο – όπου φυλάσσονταν τα σπάνια χειρόγραφα.

Τα θανατηφόρα ατυχήματα δε σταμάτησαν εδώ: δυο μέρες μετά το θάνατο της Πολωνέζας, το πτώμα ενός παράξενου επισκέπτη βρέθηκε στο κλιμακοστάσιο λίγα μέτρα από την, παραδόξως ανοιχτή, πόρτα του δεύτερου υπογείου. Εκεί δεν επιτρεπόταν να εισέλθει κανείς χωρίς την άδεια της διεύθυνσης, δηλαδή τη δική μου, αφού στο υπόγειο αυτό διατηρούνταν, κάτω από ιδανικές συνθήκες περιβάλλοντος, και όσα από τα πολύτιμα σε αξία χειρόγραφα δεν είχαν ακόμη ψηφιοποιηθεί, ως εκ τούτου απαγορευόταν όχι μόνον ο δανεισμός, αλλά και η απλή χρήση τους.

Ο νεκρός ήταν ένας οστεώδης άντρας γύρω στα σαράντα πέντε, με ιδιαίτερα τονισμένα χαρακτηριστικά, γαμψή μύτη, πεταχτά αυτιά και έντονα μήλα, ο οποίος έπασχε επιπλέον από εξοφθαλμία, ενώ δεν έφερε πάνω του χαρτιά ή κάτι ανάλογο που να πρόδιδε την ταυτότητά του. Ψάχνοντας

στις εσωτερικές τσέπες της καμπαρντίνας του ανακαλύψαμε έκπληκτοι, εκτός από ένα αντικλείδι του υπογείου που δεν έπρεπε να βρίσκεται στα χέρια του, ένα σπάνιο – και άγνωστο σε όλους μας – απόκτημα της Βιβλιοθήκης. Ήταν ένα χειρόγραφο, γραμμένο από κάποιον – το όνομα του οποίου όλοι αγνοούσαμε – Άραβα συγγραφέα ονόματι Αμπντούλ Αλχαζρέντ, που έφερε τον δυσοίωνα τίτλο *Νεκρονομικόν*.

Κατσάδιασα σφοδρότατα το προσωπικό για την απροσεξία του. Άρχισα από τον υπεύθυνο ασφαλείας, τον εύσωμο, μονίμως συνοφρυωμένο και τυπικό σε υπερθετικό βαθμό, σαραντάχρονο Τομ Μακντάουελ, συνέχισα με τις δύο νεαρές όμορφες γραμματείες Νάταλι και Έθελ, τον αρχειοθέτη μίστερ Χόκμαν, που ήταν στα πρόθυρα της συνταξιοδότησης – ο μόνος που είχε κλειδιά εκτός από μένα –, αλλά και τους δύο νεαρούς μεταπτυχιακούς φοιτητές φιλολογίας του πανεπιστημίου της πόλης μας, τον επιμελή Λόρενς και την ευφύστατη αλλά συχνά αφηρημένη Μάρσια, που ήταν επιφορτισμένοι με την εποπτεία και την εξυπηρέτηση του κοινού, χωρίς να παραλείψω τη νεοπροσληφθείσα Μαροκινή καθαρίστρια, την τριαντάχρονη Αμίνα. Ήταν όλοι υπεύθυνοι, καθώς ο άγνωστος διέφυγε της προσοχής τους, υπερηφώντας το χοντρό χρυσοκόκκινο κορδόνι που απέκλειε την πρόσβαση στα υπόγεια του κτιρίου, από το πρώτο κιόλας σκαλοπάτι.

Η αστυνομία δεν ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τους αλυσιδωτούς θανάτους που συνέβησαν στη Βιβλιοθήκη της Μεγάλης Μονής των Αθών. Ο Τζέιμς Φλέτσερ, διοικητής

του τοπικού αστυνομικού τμήματος, δεν ήταν παρά ένας πενηντάχρονος γραφειοκράτης που τον ενοχλούσε οτιδήποτε κατέστρεφε την καθημερινή ρουτίνα του, δηλαδή το να κόβει κλήσεις και να φοράει χειροπέδες στους μεθύστακες των γύρω παμπ. Ο άνθρωπος αυτός έδειχνε απλώς τη «συμπάθειά» του για τις «ατυχίες» που έβρισκαν το χώρο εργασίας και ευθύνης μου, ενώ δεν απέφευγε να κάνει γελοίες δηλώσεις, όπως «ζείτε σε ένα γρουσουζικό κτίριο», ή ανόητα αστεία του τύπου «μα, τέλος πάντων, τι κατάρα έπεσε εδώ μέσα και πεθαίνουν άνθρωποι;»

Ο ανίκανος αυτός ντετέκτιβ δε σκέφτηκε καν αυτό που σκέφτηκα εγώ, ο αδαής, ότι υπήρχε πιθανότητα τα τρία αυτά περιστατικά να μην ήταν «καταραμένα ατυχήματα», αλλά έξυπνα σχεδιασμένες δολοφονίες από έναν διεστραμμένο δράστη με κίνητρα άγνωστα, που χρησιμοποιούσε όμως έναν κοινό παρανομαστή: το βιβλίο.

Τα δύο θύματα θάφτηκαν κάτω από σωρούς βιβλίων, ενώ το τρίτο ξειψύχησε, με ένα κλοπιμαίο χειρόγραφο στην τσέπη, αφού γλίστρησε κι έπεσε από τη σκάλα σπάζοντας το σβέρκο του, όπως διέγνωσαν οι γιατροί και επιβεβαίωσε η νεκροψία. Κατά την άποψή μου, τρεις συμπτώσεις αρκούν για να υπονομεύσουν την πιθανότητα του τυχαίου. Αποφάσισα λοιπόν να στύψω το μυαλό μου μήπως και ανακάλυπτα κάποια λογική σύνδεση ή οτιδήποτε, τέλος πάντων, ενδεχομένως να κρυβόταν πίσω από τους τρεις αυτούς θανάτους, αν τελικά ευθυνόταν κάποιος ή κάποιοι εγκληματίες.

Υπήρχαν βεβαίως και άλλα δυσερμήνευτα: παραδείγμα-

τος χάριν δεν έκανε σε κανέναν εντύπωση ότι ο παρ' ολίγον κλέφτης φορούσε ρούχα που λίγοι κοινοί θνητοί μπορούν να αγοράσουν. Μόνο το κασμιρένιο κοστούμι και τα δερμάτινα βελγικά υποδήματά του – που δε γλιστρούν ούτε πάνω σε πάγο – αντιστοιχούσαν σε αρκετούς μισθούς μου, και ας μην αναφέρω το Vacheron Constantin ρολόι ή τη χρυσή, συλλεκτική Ripple HRH Visconti, πένα. Αφού αναρωτήθηκα πολλές φορές τι τον έσπρωξε να διαπράξει κλοπή, η οποία απ' ό,τι φάνηκε κάθε άλλο παρά ακίνδυνη ήταν, κι ενώ η έρευνα της αστυνομίας για την ανακάλυψη της ταυτότητας του νεκρού αργούσε να φέρει αποτελέσματα, αποφάσισα, σπρωγμένος από ατιθάσεντη περιέργεια, να ρίξω μια ματιά στο χειρόγραφο, μήπως και βγάλω κάποια άκρη.

Ναι, διάβασα το σκοτεινό αυτό τερατούργημα, το *Νεκρονομικόν*, κρυφά από αδιάκριτα βλέμματα, κλειδωμένος στο γραφείο μου. Με μεγάλη προσπάθεια, είν' αλήθεια, αφού πρόκειται για το ασυνάρτητο παραλήρημα κάποιου ψυχωσικού Άραβα, που περιγράφει έναν συρφετό φρικτών όντων, τους Μεγάλους Παλαιούς, που ήρθαν από το Διάστημα εκατομμύρια χρόνια πριν εμφανιστεί ο άνθρωπος. Ισχυρίζεται ότι τα όντα αυτά έχτισαν πολιτείες στα βάθη της θάλασσας με τη βοήθεια των Σογγώθ, άνοων τεράτων με τη μορφή πρωτοπλασματικών φυσαλίδων, τα οποία όμως ξέφυγαν από την επιρροή τους και, μαζί με άλλα φρικάλεα πλάσματα, κατάφεραν να περιορίσουν την εξουσία των Μεγάλων Παλαιών και να ερημώσουν τις πόλεις τους. Δεν μπόρεσαν όμως να τους εξαλείψουν, αφού αρκετοί απ' αυτούς, αν και

λατρεύτηκαν σαν θεότητες, αποδείχτηκαν τόσο κακόβουλοι ώστε οι Πρεσβύτεροι Θεοί τους εξόρισαν στο υπερπέραν. Εκεί, σε μια άλλη διάσταση, όπου δεν ισχύουν οι θεμελιώδεις ποσότητες του χρόνου, του χώρου και της μάζας, επιβιώνουν προσμένοντας αμέτρητα χρόνια να έρθουν τα άστρα στην κατάλληλη θέση, όπως μια μεγάλη πλανητική συζυγία, ώστε να ανοίξουν οι πύλες της φυλακής τους και να επιστρέψουν ξανά στη γη.

Ο συγγραφέας του παρανοϊκού αυτού πονήματος, Αμπντούλ Αλχαζρέντ, διαχωρίζει τους Μεγάλους Παλαιούς σε κατώτερες θεότητες, όπως ο χταποδόμορφος με τις μεγάλες φτερούγες Κθούλου, που επικοινωνεί με τους ανθρώπους μέσα από τα όνειρα, και στους εξώτερους θεούς, κοσμικής κλίμακας και απροσμέτρητης δύναμης, όπως είναι οι Αζαθώθ, Γιογκ-Σοθώθ, Νυαρλαθοτέπ και κάποιοι άλλοι. Γράφει μάλιστα ότι υπάρχουν και θρησκευτικά τάγματα που λατρεύουν τα πλάσματα αυτά μέσα από φρικτές τελετές, παρότι η ενασχόληση με τους Μεγάλους Παλαιούς είναι επικίνδυνη και καταστροφική είτε λατρεύει κανείς τους κατώτερους θεούς είτε τους εξώτερους.

Πάντως οι θεότητες αυτές, αν κι έχουν – υποτίθεται – τεράστια δύναμη, δεν είναι ανίκητες, αφού ηττήθηκαν από τους Πρεσβύτερους κι εξορίστηκαν. Είναι, επίσης, ευάλωτες σε τελετουργίες αλλά και σε μερικά ανθρώπινα όπλα. Εδώ πρέπει να προσθέσω ότι οι φυλακισμένες αυτές θεότητες του *Νεκρονομικού*, που περιμένουν αιώνια να ανοίξει μία από τις πύλες ώστε να ελευθερωθούν και να κυριαρχή-

σουν ξανά στη Γη, μου έφεραν στο νου τη Γιγαντομαχία της αρχαιοελληνικής μυθολογίας και τους ηττημένους από τους Δώδεκα Θεούς Γίγαντες που ρίχτηκαν στα Τάρταρα, καταδικασμένοι στο αιώνιο σκοτάδι.

Την επομένη, μετά την ανάγνωση του αλλόκοτου χειρογράφου, έδωσα εντολή στις γραμματείες να πακετάρουν τα πράγματα της αδικοχαμένης Πολωνέζας καθαρίστριας και να τα στείλουν ταχυδρομικώς στους δικούς της, οι οποίοι, όπως αναφερόταν στη σύμβαση εργασίας της, ζούσαν στη Νέα Υόρκη και δεν είχαν δείξει κανένα ενδιαφέρον γι' αυτά μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Λίγο αργότερα εισέβαλε στο γραφείο μου η Νάταλι, τόσο παραγμένη ώστε δε σκέφτηκε καν να χτυπήσει την πόρτα. Εναπόθεσε λαχανιασμένη μπροστά μου το χαρτόκουτο με τα προσωπικά αντικείμενα της άτυχης κυρίας Ραντίνσκι.

«Δείτε εδώ, κύριε διευθυντά», είπε ξεψυχισμένα.

Πήρε από μέσα, με τρεμάμενα χέρια, ένα δερμάτινο πορτοφόλι. Παραμέρισε τις διαφανείς ζελατίνες με τις πιστωτικές κάρτες κι έβγαλε μια φωτογραφία από μια κρυφή θήκη λέγοντας:

«Να... κοιτάξτε!»

Ήταν μια ασπρόμαυρη, καλλιτεχνικών προδιαγραφών, φωτογραφία με το πρόσωπο του νεκρού, παρ' ολίγον κλέφτη του *Νεκρονομικού*, να κοιτάζει τον φωτογραφικό φακό με το αινιγματικό ύφος ενός χολιγουντιανού σταρ. Ένιωσα όπως ο Θησέας τη στιγμή που άγγιξε το μίτο: ελπίδα, ανυπομονησία αλλά και φόβο για το εγγύς μέλλον.

Από το σημείο αυτό και μετά τα γεγονότα που ακολούθησαν ήταν εντυπωσιακά. Κάθε απορία που λυνόταν έδινε τη θέση της σε μια άλλη, η ρωσική ματρίόσκα φαίνεται πως έκρυβε πολλά επικαλυπτόμενα μεγέθη. Όταν πήγαμε στη διεύθυνση της πρώην καθαρίστριάς μας, βρεθήκαμε μπροστά σε μια ακριβή πανσιόν, σημάδι ότι η κυρία Ραντίνσκι όχι μόνο δεν εργαζόταν στη Βιβλιοθήκη της Μονής των Αθώων για βιοποριστικούς λόγους, αλλά σκόπευε να μείνει κοντά μας όσο λιγότερο χρόνο γινόταν.

Με τη βοήθεια ενός νεαρού αστυνομικού, που μας έστειλε ο διοικητής Φλέτσερ, περάσαμε το εμπόδιο της καχύποπτης ιδιοκτήτριας, μιας εξηντάχρονης μέγαιρας, και καταφέραμε να εισβάλουμε στο πολυτελές δωμάτιο της νεκρής. Δύο βαλίτσες με γυναικεία ρούχα, μία με αντρικά και μερικά βιβλία μεσαιωνικής ιστορίας δε μας διαφώτισαν ιδιαίτερα, όμως ένα τάμπλετ, ένα κινητό τηλέφωνο κι ένα εισιτήριο της σιδηροδρομικής γραμμής Νέας Υόρκης-Άρκαμτον πρόδωσαν ότι η Πολωνέζα καθαρίστρια δεν ήταν ούτε Πολωνέζα ούτε καθαρίστρια, αλλά βέρα Αμερικανίδα, μάλιστα μέχρι πρότινος καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Γέιλ, στη Συγκριτική Θρησκειολογία. Το αληθινό της όνομα ήταν Βίλμα Άντερσον-Ραντίσκι, σύζυγος του αμερικανοπολωνικής καταγωγής και – παρ' ολίγον – κλέφτη του *Νεκρονομικού*, Μάρεκ Ραντίνσκι. Προφανώς υπήρξε η πρώτη που αποπειράθηκε να κλέψει το χειρόγραφο, καθώς κι εκείνη που έβγαλε με κάποιον τρόπο το αντικείμενο που χρησιμοποίησε μετά ο σύζυγός της.

Υπέθεσα ότι το ζευγάρι κατέστρωσε τα σχέδιά του αφού πρώτα πληροφορήθηκε – πιθανόν από το Διαδίκτυο – για τα σπάνια και πολύτιμα αποκτήματα της Βιβλιοθήκης μας. Είναι αλήθεια ότι οι απόπειρες κλοπής του συγκεκριμένου, παντελώς άγνωστου σ' εμένα, χειρογράφου μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση. Αυτό όμως που μου δημιούργησε τη μεγαλύτερη απορία ήταν η απουσία – και ως εκ τούτου η μηδαμινή αξία – του *Νεκρονομικού* από την επίσημη, αλλά και την παράνομη, αγορά σπάνιων βιβλίων και χειρογράφων. Κι αυτό ήταν ο κύριος λόγος που με έκανε να παραβώ κάθε ηθικό φραγμό που με διακατείχε και να μεταβώ ο ίδιος στη Νέα Υόρκη, με σκοπό να ερευνήσω και να μάθω περισσότερα για τον βίο και την πολιτεία των θυμάτων της Βιβλιοθήκης, μήπως και καταφέρω να διαλευκάνω τα κίνητρά τους.

Εκείνες τις μέρες μελετούσα τις βιογραφίες Γάλλων συγγραφέων ώστε να κατανοήσω τη σχέση τους με τους χαρακτήρες που «κατασκεύαζαν» στα μυθιστορήματά τους. Είχα τυπωμένη ανεξίτηλα στο νου μου την περίφημη φράση του Φλομπέρ «η μαντάμ Μποβαρί είμαι εγώ», καθώς και τον ήρωα στο σπουδαίο *Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο*, που είναι ο ίδιος ο Προυστ. Από τον Καμί ακολουθώ πιστά το «όσοι γράφουν ξεκάθαρα έχουν αναγνώστες, όσοι δυσνόητα, σχολιαστές». Κράτησα αρκετές σημειώσεις, υπογραμμίζοντας όσα με εντυπωσίασαν, όπως, παραδείγματος χάριν, το ότι ο Προυστ ήταν φιλάσθενος, με χρόνια άσθμα και ότι ο θάνατος της μητέρας του τον οδήγησε σε εγκλεισμό σε σανατόριο. Λέγεται ότι οι έντονες νευρώσεις του οφείλονταν στις

προσπάθειές του να κρατήσει κρυφές τις ομοφυλοφιλικές του προτιμήσεις και, ίσως γι' αυτό, ύστερα από μια έντονη ζωή, αποφάσισε να κλειστεί σ' ένα διαμέρισμα – παρότι δημοφιλής στους κοσμικούς κύκλους – και να αφοσιωθεί στο γράψιμο και στην ενδοσκόπηση. Από το 1910 περνούσε το χρόνο του κοιμώμενος τη μέρα και γράφοντας ακατάπαυστα τη νύχτα, ενώ τρεφόταν μόνο με κρουασάν και καφέ. Είπε κάποτε «θέλω να πεθάνω καλύτερος άνθρωπος κι έχοντας αγαπηθεί πολύ». Ο Ολιβιέ Τοντ, στη βιογραφία του για τον Αλμπέρ Καμί με τίτλο *Μια ζωή*, αναφέρει ότι ο συγγραφέας μιλούσε πολύ για ευτυχία, ώστε να νιώθει ο ίδιος ευτυχής και γαλήνιος, ότι παρέμενε πολιτικά ακατάτακτος, ότι γι' αυτόν η οδύνη δεν είχε σύνορα και ότι δεν ήθελε να είναι «ούτε θύμα ούτε θύτης». Ο Καμί ήταν γητευτής και εύθικτος, σοβαρός και θεατρικός, υπερόπτης αλλά και γεμάτος αμφιβολίες. Ήθελε να τον αγαπούν, και το κατάφερνε συχνά. Ήθελε να τον καταλαβαίνουν, αλλά δεν το κατάφερνε πάντα. Ξέρουμε επίσης ότι ήταν φυματικός και ότι τα έσπασε με τον φίλο του τον Σαρτρ όταν εκείνος θεώρησε ότι τα σταλινικά εγκλήματα δεν ήταν λόγος για να παραιτηθεί από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Γαλλίας. Το έκανε όμως αργότερα, μετά τη σοβιετική επέμβαση στην Ουγγαρία το 1956.

Γιατί τα γράφω όλα αυτά; Μα για να δείξω ότι δίνω προσοχή στην πραγματική ζωή των ανθρώπων και όχι στις φαντασιοπληξίες τους. Και ότι αυτό που με ενδιέφερε κυρίως ήταν η ζωή των Ραντίνσκι και όχι οι παράξενες αναζητήσεις τους. Αυτές θα με άφηναν πλήρως αδιάφορο, αν δεν ήμουν

υπεύθυνος και δεν ανησυχούσα για την εύρυθμη λειτουργία της Βιβλιοθήκης των Αθών και την ασφάλεια όσων έμφυλων και άψυχων βρίσκονταν εντός της.

Το ζεύγος Ραντίσκι είχε μετακομίσει τον τελευταίο χρόνο από το Κονέκτικατ στη Νέα Υόρκη και ζούσε σε ένα εντυπωσιακά ωραίο τριώροφο κτίριο της Street End Avenue, στο Μανχάταν, από αυτά με το κόκκινο τούβλο και τις μεγάλες τζαμαρίες, κοντά στο Σέντραλ Παρκ. Το διαμέρισμα ήταν κλειστό κι έτσι χτύπησα στην απέναντι πόρτα. Εκεί ζούσε ένας συνταξιούχος, πρώην ανώτατος αξιωματικός της αστυνομίας, ο Μάικλ Ράδερφορντ, με τη σύζυγό του, ιδιοκτήτρια γνωστής νεοϋορκέζικης αντικερί, η οποία απουσίαζε εκείνη την ώρα. Για καλή μου τύχη, ο μίστερ Ράδερφορντ ήταν ένας κοινωνικός και ομιλητικός άνθρωπος, που αντιπαθούσε σφόδρα τους Ραντίσκι, κυρίως τον Μάρεκ. Εξήγησα την ιδιότητά μου και το σκοπό της επίσκεψης – μετέφερα μάλιστα και τη βαλίτσα με τα προσωπικά αντικείμενα των Ραντίσκι, τα οποία δεν είχε εμφανιστεί να πάρει κανείς –, και του περιέγραψα, εν συντομία αλλά και με γλαφυρότητα, το θλιβερό τέλος του ζεύγους. Διαπίστωσα έκπληκτος ότι είχε την καλοσύνη να μου δώσει εύκολα και γρήγορα περισσότερες πληροφορίες απ' όσες ήλπιζα ότι θα κατάφερνα να συγκεντρώσω.

Μου είπε ότι η κυρία Ραντίσκι ήταν μια ευγενική και ήσυχη γυναίκα – σχόλιο που με έβρισκε απολύτως σύμφωνο για το ελάχιστο που τη γνώρισα –, αντίθετα από τον σύζυγό της, έναν στριφνό, αγενή και καχύποπτο άνθρωπο, που έπαιρνε

διαρκώς μέτρα ασφαλείας «σαν να τον κυνηγούσε το FBI» – αυτήν ακριβώς την έκφραση χρησιμοποίησε. Μου εξήγησε μάλιστα γιατί το είχε σκεφτεί αυτό: Ο ίδιος ο Ραντίνσκι δήλωνε συλλέκτης αλλά και έμπορος έργων τέχνης και σπάνιων βιβλίων, «ήταν όμως φανερό ότι ήταν κλεπταποδόχος, γιατί ποιος καθωσπρέπει τίμιος άνθρωπος αποφεύγει την επαφή με τους γείτονες, δε δέχεται ποτέ επισκέψεις, κάνει τις δουλειές του νύχτα και ζει σε ένα τόσο ακριβό διαμέρισμα;» Εκτός αυτού, θα πρέπει κάποιιο να τον παρακολουθούσαν αφού έπαιρνε προφυλάξεις, «συχνά μάλιστα χρησιμοποιούσε την πίσω πόρτα του κήπου για να μπει ή να βγει από το σπίτι».

Ο μίστερ Ράδερφορντ είπε ακόμα ότι, μετά την αναγγελία του θανάτου του Μάρεκ Ραντίνσκι, ήρθαν με ένα φορτηγό κάποιοι παράξενοι τύποι, που δήλωσαν συγγενείς και είχαν κλειδιά του σπιτιού, και μετέφεραν οτιδήποτε υπήρχε μέσα στο διαμέρισμα, το άδειασαν στην κυριολεξία, δεν άφησαν πίσω ούτε έναν κόκκο σκόνης. Το γεγονός αυτό του γέννησε απορίες, γι' αυτό κι έκανε μια μικρή έρευνα για τους Ραντίνσκι – από χόμπι, ως πρώην άνθρωπος του νόμου, όπως μου εξήγησε –, για να πληροφορηθεί έκπληκτος ότι το ζευγάρι δεν είχε κληρονόμους. Όσο για τις πινακίδες κυκλοφορίας του φορτηγού ήταν πλαστές, ενώ το όχημα ήταν κλεμμένο από μια εταιρία μεταφορών.

«Ζούμε σε μια ζούγκλα, αγαπητέ, περικυκλωμένοι από άγρια θηρία», ήταν η τελευταία του φράση όταν τον αποχαιρέτισα, λίγο πριν μου ευχηθεί «καλή τύχη». Υποσχέθηκα ότι